

Raport anual efectuat în vederea îndeplinirii cerințelor de transparentă și de publicare

Raport întocmit în vederea respectării cerințelor stipulate în Regulamentul nr. 25 din 14 decembrie 2006 privind cerințele de transparentă și de publicare pentru instituțiile de credit și firmele de investiții, cu modificările și completările ulterioare.

Cuprins:

1. INFORMAȚII CU PRIVIRE LA CADRUL DE ADMINISTRARE A ACTIVITĂȚII ȘI LA ORGANIZAREA STRUCTURII DE CONDUCERE	3
1.1. CADRUL DE ADMINISTRARE A ACTIVITĂȚII	3
1.2. ORGANIZAREA STRUCTURII DE CONDUCERE A ORGANIZAȚIILOR COOPERATISTE DE CREDIT.....	4
1.3. STRUCTURA REMUNERAȚIEI PRACTICATE	8
1.4. NATURA ȘI EXTINDEREA TRANZACȚIILOR CU PERSOANELE AFLATE ÎN RELAȚII SPECIALE CU INSTITUȚIA DE CREDIT	8
1.5. INFORMAȚII REFERITOARE LA ORGANIZAREA FUNCȚIILOR SISTEMULUI DE CONTROL INTERN.....	8
2. INFORMAȚII CU PRIVIRE LA ADMINISTRAREA RISCURILOR	9
2.1. INFORMAȚII CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA FUNCȚIEI DE ADMINISTRARE A RISCURILOR	9
2.2. ADMINISTRAREA RISCURILOR INDIVIDUALE	11
2.2.1. <i>Riscul de Credit</i>	11
2.2.2. <i>Riscul de piață</i>	21
2.2.3. <i>Riscul de lichiditate</i>	23
2.2.4. <i>Riscul operațional</i>	27
2.2.5. <i>Alte riscuri</i>	29
3. FONDURILE PROPRII ȘI ADECVAREA CAPITALULUI LA RISCURI	30
3.1 SFERA DE APLICARE	30
3.2 FONDURILE PROPRII	30
3.3 ADECVAREA CAPITALULUI LA RISCURI	32
3.4. METODA APLICATĂ ÎN VEDEREA EVALUĂRII ADECVĂRII CAPITALULUI INTERN ÎN SCOPUL SUSȚINERII ACTIVITĂȚILOR CURENTE ȘI VIITOARE	34
4. PRECIZĂRI FINALE	35

GLOSAR DE TERMENI

Organizații cooperatiste de credit = Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP și bănci cooperatiste afiliate la aceasta;

1. Informații cu privire la cadrul de administrare a activității și la organizarea structurii de conducere

1.1. Cadrul de administrare a activității

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP este instituția de credit constituită prin asocierea băncilor cooperatiste din România, în scopul gestionării intereselor lor comune, urmării centralizate a respectării dispozițiilor legale și a reglementărilor-cadru aplicabile, prin exercitarea supravegherii și a controlului administrativ, tehnic și financiar asupra organizării și funcționării acestora, denumită în continuare bancă.

Băncile cooperatiste sunt instituții de credit constituite ca asociații autonome de persoane fizice unite voluntar în scopul îndeplinirii nevoilor și aspirațiilor lor comune de ordin economic, social și cultural, a căror activitate se desfășoară, cu precădere, pe principiul într-ajutorării membrilor cooperatori.

Băncile cooperatiste din rețeaua CREDITCOOP au o identitate bine definită în sistemul bancar din România, constituirea primelor organizații cooperatiste de credit fiind situată în urmă cu mai bine de 150 de ani. În îndelungata lor existență, s-au evidențiat mai multe forme de organizare și mai multe denumiri ale organizațiilor cooperatiste de credit, ele fiind entități bine organizate, cu o rază proprie de operare și cu acte constitutive proprii. Aceste organizații cooperatiste de credit au prețuit întotdeauna principiile cooperatiste, statuate la nivel internațional, ele fiind constituite ca asociații de persoane fizice, unite voluntar, în scopul îndeplinirii nevoilor și aspirațiilor lor comune, de întraajutorare a membrilor asociați, iar hotărârile adunărilor generale luându-se în mod democratic, pe baza principiului un om – un vot. Acestea au statut de afiliate la Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP și beneficiază, din punct de vedere al activității financiar-bancare, de serviciile agențiilor acesteia, repartizate judicios în teritoriu.

Rețeaua CREDITCOOP este ansamblul format din Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP și băncile cooperatiste afiliate la aceasta.

Activitatea băncilor cooperatiste din rețeaua CREDITCOOP este coordonată de Banca Centrală Cooperatistă care emite reglementări obligatorii, supraveghindu-le din punct de vedere prudential, controlându-le și reprezentându-le interesele în relația cu instituțiile statului și alte organisme.

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP asigură promovarea intereselor băncilor cooperatiste afiliate, având următoarele atribuții principale:

- a) reprezentarea intereselor comune economice, financiare, juridice, social-culturale ale băncilor cooperatiste afiliate, în fata Băncii Naționale a României, a instituțiilor publice și a instanțelor judecătorești;
- b) urmărirea și asigurarea coeziunii și bunei funcționări a întregii rețele, scop în care Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP întreprinde toate măsurile necesare pentru a garanta

lichiditatea și adecvarea capitalului la riscuri la nivelul fiecărei organizații cooperatiste de credit și la nivelul rețelei în ansamblul său, inclusiv, dacă este cazul, prin acordarea de asistență financiară băncilor cooperatiste afiliate;

c) emiterea actului constitutiv-cadru și a altor reglementări-cadru pentru organizarea activității în cadrul rețelei;

d) supravegherea băncilor cooperatiste afiliate, în ceea ce privește respectarea de către acestea a dispozițiilor legii și reglementărilor emise de Banca Națională a României, a actului constitutiv-cadru și a reglementărilor-cadru ale casei centrale și exercitarea controlului administrativ, tehnic și financiar asupra organizării și administrării acestora;

e) garantarea în întregime a obligațiilor băncilor cooperatiste afiliate, sens în care dispune măsurile necesare pentru asigurarea plății de către acestea a contribuțiilor stabilite;

f) lichidarea băncilor cooperatiste afiliate;

g) raportarea, în conformitate cu reglementările în vigoare, a datelor și informațiilor solicitate de Banca Națională a României;

h) asigurarea gestionării resurselor disponibile din rețea;

i) asigurarea decontării operațiunilor de încasări și plăți între cooperativele de credit afiliate și a operațiunilor de încasări și plăți ale propriei rețele în relația cu trezoreria statului și cu celelalte instituții de credit, prin contul curent deschis la Banca Națională a României;

j) instruirea personalului și organizarea de acțiuni cu caracter social-cultural de interes comun.

În vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP poate face recomandări și poate dispune măsuri față de băncile cooperatiste afiliate sau poate propune Băncii Naționale a României aplicarea de sancțiuni.

Constituirea, funcționarea, modificarea actului constitutiv, dizolvarea, fuziunea, divizarea și lichidarea organizațiilor cooperatiste de credit urmează regimul societăților pe acțiuni.

Organizațiile cooperatiste de credit au un număr variabil de membri cooperatori sau, după caz, de bănci cooperatiste afiliate iar capitalul social al unei organizații cooperatiste de credit este variabil și este format din părți sociale de valoare egală. Valoarea nominală a unei părți sociale este stabilită prin actul constitutiv-cadru, dar nu poate fi mai mică de 10 lei.

Părțile sociale nu pot fi reprezentate prin titluri negociabile. Ele sunt indivizibile și nu pot fi vândute, cesionate sau gajate decât numai între membrii cooperatori, cu excepția cazurilor de încetare a calității de membru potrivit actului constitutiv, respectiv între băncile cooperatiste afiliate la Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP.

Respectarea cerințelor prevăzute în Regulamentul nr.25/30/14.12.2006, privind cerințele de publicare pentru instituțiile de credit și firmele de investiții cu modificările și completările ulterioare, se asigură de către Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP pentru activitatea proprie, precum și pentru activitatea întregii rețele.

1.2. Organizarea structurii de conducere a organizațiilor cooperatiste de credit

Adunarea generală a acționarilor este organul suprem de conducere al fiecărei organizații cooperatiste de credit. Adunarea generală ordinară a acționarilor, în afară de dezbaterile unor probleme înscrise pe ordinea de zi, este obligată: să discute, să aprobe sau să

modifice situațiile financiare anuale, pe baza rapoartelor prezentate de consiliul de administrație și de auditorul financiar; să stabilească programul de activitate, bugetul de venituri și cheltuieli pentru exercițiul financiar următor. Adunarea generală extraordinară a acționarilor hotărăște printre altele asupra: schimbării obiectului de activitate al băncii; prelungirea duratei de funcționare; majorarea capitalului social.

Structura de conducere a băncilor cooperatiste este reprezentată de organele de administrare și de conducere, stabilite potrivit Actului constitutiv, în conformitate cu prevederile Legii nr.31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr.99/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.227/2007, cu modificările și completările ulterioare, care asigură îndeplinirea funcției de supraveghere și a funcției de conducere în cadrul băncii cooperatiste. Băncile cooperatiste din rețeaua CREDITCOOP au optat pentru sistemului unitar de administrare.

Ca urmare, la băncile cooperatiste, funcția de supraveghere este reprezentată de ansamblul atribuțiilor de supraveghere / control exercitate asupra organelor cu funcție de conducere, care revin consiliului de administrație al băncii cooperatiste, iar funcția de conducere - ansamblul atribuțiilor structurii de conducere reprezentată de directorii băncii cooperatiste.

Consiliul de administrație al fiecărei organizații cooperatiste de credit are, printre altele, următoarele atribuții: examinează și confirmă situațiile financiare anuale; aprobă politica de credite, nivelul obligațiilor și al angajamentelor băncii; aprobă creditele ce nu se înscriu în politica din domeniul creditării, a celor care depășesc un procent de 10% din fondurile proprii sau presupun un risc ridicat; aprobă măsuri de recuperare a creditelor neperformante; stabilește nivele acceptabile pentru riscurile semnificative, evaluează, monitorizează și administrează aceste riscuri; aprobă planul anual de audit intern; aprobă procedurile de stabilire a competențelor și responsabilităților în domeniul administrării riscurilor; stabilește regimul de angajare a patrimoniului băncii, aprobă structura organizatorică și de personal a băncii; aprobă normele de lucru; aprobă, numește și stabilește competențele comitetului de administrare a riscurilor, ale comitetului de credite, și comitetului pentru securitatea muncii; aprobă înființarea de unități teritoriale; numește auditorul intern, aprobă competențele și examinează rapoartele acestuia. În plus față de atribuțiile enumerate, Consiliul de administrație al Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP aprobă, numește și stabilește competențele comitetului de audit și aprobă planul anual de supraveghere a băncilor cooperatiste din rețea.

Conducătorii băncilor cooperatiste (directorii) propun spre aprobare consiliului de administrație, regulamentul de organizare și funcționare al organizației cooperatiste de credit care va stabili cel puțin: structura organizatorică, atribuțiile fiecărui compartiment și relațiile dintre acestea, atribuțiile agențiilor și altor sedii secundare; competențele și atribuțiile directorilor agențiilor și ale altor sedii secundare, urmărind respectarea cerințelor de prudență impuse de lege.

Pentru dezvoltarea și menținerea unor bune practici de administrare a activității băncilor cooperatiste, organele cu funcție de supraveghere ale acestora au constituit:

- un Comitet de administrare a riscurilor, care le asistă în îndeplinirea atribuțiilor ce le revin pe linia administrării riscurilor;
- un Comitet de credite, garanții și risc, care le asistă în îndeplinirea atribuțiilor ce le revin în activitatea de creditare și cunoaștere a clientelei;
- în plus, la Banca Centrală Cooperatistă este constituit un Comitet de audit și un Comitet de supraveghere care asista Consiliul de administrație al CREDITCOOP în îndeplinirea activităților de evaluare și monitorizare a funcționării băncilor cooperatiste din perspectiva calității activelor, a performanțelor financiare și a încadrării lor în nivelul reglementat al indicatorilor de prudență bancară.

Comitetul de audit încurajează comunicarea dintre consiliul de administrație, conducătorii băncii, auditul intern și auditorul financiar; avizează statutul auditului intern al băncii cooperatiste, planul de audit intern și necesarul de resurse aferente acestei activități; primește, analizează și avizează rapoartele care se întocmesc anual pentru activitățile de administrare a riscurilor și de conformitate cu privire la condițiile în care este desfășurat controlul intern atât la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste, cât și al băncilor cooperatiste din rețeaua CREDITCOOP; primește, analizează și avizează raportul care se întocmește anual de Banca Centrală Cooperatistă cu privire la angajamentele de audit desfășurate în perioada respectivă, din care să reiasă constatările și recomandările auditului intern și modul de implementare a recomandărilor respective de către conducerea structurii auditate. Comitetul de audit al Băncii Centrale Cooperatiste este responsabil și pentru supravegherea auditorilor interni și auditorilor financiari ai băncilor cooperatiste afiliate.

Comitetul de administrare a riscurilor constituit la nivelul fiecărei organizații cooperatiste de credit are următoarele atribuții: asigură informarea consiliului de administrație asupra problemelor și evoluțiilor semnificative ce ar putea influența profilul de risc al băncii; dezvoltă politici și proceduri adecvate pentru identificarea, evaluarea, monitorizarea și controlul riscurilor semnificative. Comitetul de administrare a riscurilor stabilește procedurile de administrare a riscului de credit, riscului de piață, riscului operațional, riscului de lichiditate și a altor riscuri. Comitetul de administrare a riscurilor stabilește limite corespunzătoare pentru expunerea la riscuri, analizează în ce măsură planurile alternative corespund situațiilor neprevăzute, efectuează teste de stres asupra riscurilor. Comitetul de administrare a riscurilor dispune măsuri pentru monitorizarea riscurilor. Comitetul de administrare a riscurilor contribuie la: stabilirea profilului de risc în conformitate cu apetitul la risc; stabilirea obiectivelor și strategiei pentru fiecare risc semnificativ în parte; determinarea pragurilor de la care riscurile devin semnificative; determinarea raportului dintre risc și profit; transpunerea în norme, proceduri și manuale a politicilor privind administrarea riscului. Comitetul de administrare a riscurilor este responsabil și pentru gestionarea elementelor din bilanțul băncii într-un mod activ și pentru menținerea unei lichidități adecvate nevoilor de afaceri ale băncii; menținerea

solvabilității la nivelul standardelor în vigoare; gestionarea riscului valutar; gestionarea eficientă a capitalului băncii.

Comitetul de credite, garanții și risc constituit la nivelul fiecărei organizații cooperatiste de credit ia decizii cu privire la cererile de creditare ale clienților; luarea măsurilor ce se impun în cazul complicațiilor apărute referitoare la condițiile și termenii de creditare conveniți. Comitetul de credite garanții și risc decide: asupra notelor de prezentare a cererilor de credit sau a cererilor de scrisori de garanție bancară întocmite de agenții; restructurarea, rescadențarea și reeșalonarea creditelor acordate; modificarea condițiilor de creditare aprobate anterior; destinația sumelor realizate din executarea silită a debitorilor și a garanțiilor aferente.

Comitetul de supraveghere, constituit la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, este o structură permanentă, ale cărei atribuții și competențe vizează activitățile de evaluare și monitorizare a funcționării băncilor cooperatiste din perspectiva calității activelor, a performanțelor financiare și a încadrării lor în nivelul reglementat al indicatorilor de prudență bancară, dar și a asigurării bazei de reglementare, conform legislației specifice și practicilor în materie. Comitetul de supraveghere: analizează materialele referitoare la exercitarea supravegherii băncilor cooperatiste și prezintă Consiliului de administrație informări privind concluziile rezultate; emite recomandări băncilor cooperatiste în vederea adoptării de măsuri corespunzătoare pentru îmbunătățirea cadrului de administrare, a strategiilor, proceselor și mecanismelor implementate, pentru asigurarea unei organizări adecvate a activității desfășurate ori pentru restabilirea sau susținerea situației financiare; analizează situația financiară a băncilor cooperatiste, stabilește sisteme de supraveghere pe baza raportărilor corespunzătoare activității băncilor cooperatiste; stabilește competențe și responsabilități în activitatea de supraveghere la băncile cooperatiste.

Structura organizatorică a băncilor cooperatiste este clară și transparentă în relația cu propriul personal și în relația cu Banca Națională a României, și este realizată într-un mod care promovează eficacitatea și demonstrează prudența conducerii acestor instituții de credit atât la nivel individual cât și la nivelul rețelei CREDITCOOP. Ea asigură un flux corespunzător de informații, pe verticală - în ambele sensuri - și pe orizontală, care permite informarea structurii de conducere asupra riscurilor aferente activității și funcționării băncii cooperatiste, informarea conducătorilor structurilor, precum și a personalului atât asupra strategiilor, cât și asupra politicilor și procedurilor stabilite, difuzarea informațiilor între structurile instituției de credit pentru care respectivele informații care prezintă relevanță.

Liniile de raportare, precum și alocarea responsabilităților și a competențelor în cadrul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, precum și în cadrul celorlalte bănci cooperatiste afiliate sunt clare, precise, bine definite, transparente coerente și utilizate, respectiv aplicate.

În structura organizatorică a băncilor cooperatiste, pe lângă structura de conducere și comitetele de lucru, se regăsesc direcții, servicii, compartimente. Activitățile se desfășoară la sediul social și la sediile secundare din raza de activitate a băncii cooperatiste.

1.3. Structura remunerației practicate

Organele cu funcție de supraveghere ale băncilor cooperatiste pot fi recompensați, în baza hotărârii adunării generale, pentru activitatea desfășurată, cu o remunerație al cărei quantum lunar nu poate depăși 20% din remunerația brută a directorului general al băncii cooperatiste.

De asemenea, membrii consiliului de administrație însărcinați cu funcții specifice în cadrul comitetelor consultative pot fi recompensați cu o remunerație suplimentară, în limita unui quantum de 15-30% din remunerația stabilită pentru administratori.

1.4. Natura și extinderea tranzacțiilor cu persoanele aflate în relații speciale cu instituția de credit

În categoria persoanelor aflate în relații speciale cu organizația cooperatista de credit cuprinde membrii structurii de conducere ai organizației cooperatiste de credit precum și persoanele care dețin funcții-cheie de execuție relevante împreună cu:

- (i) entitățile în care aceștia au / prezintă interese directe sau indirecte; și
- (ii) membrii apropiați ai familiei acestora, care se anticipează să influențeze sau să fie influențați de aceștia în raport cu instituția de credit; aceștia pot include: partenerul de viață și copiii persoanei; copiii partenerului de viață al persoanei; dependenți ai persoanei sau ai partenerului de viață al acestuia.

Persoane cu funcții-cheie de execuție sunt acele persoane care desfășoară activități ce pot expune organizația cooperatista de credit unor riscuri semnificative sau persoane care asigură monitorizarea unor astfel de activități.

La nivelul băncilor cooperatiste, în categoria persoanelor cu funcții-cheie de execuție sunt incluși: auditorul intern, ofițerul de conformitate, administratorul de risc, contabilul șef, șeful compartimentului creditare precum și șefii structurilor organizatorice teritoriale – agenții, puncte de lucru - ale băncii cooperatiste care au competența de a aproba credite de valori mai mari de 10.000 lei. Persoanele enumerate expres ca fiind persoane cu funcții cheie de execuție (cu excepția șefilor structurilor organizatorice teritoriale – agenții, puncte de lucru - ale băncii cooperatiste care au competența de a aproba credite de valori mai mari de 10.000 lei), sunt și persoane aprobate de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP pentru a ocupa funcții de conducere de nivel mediu, această aprobare fiindu-le necesară tocmai datorită faptului că ocupanții funcțiilor respective pot expune organizația cooperatistă de credit la riscuri semnificative.

Orice expunere față de persoanele aflate în relații speciale nu poate depăși pragul de 4% din fondurile proprii ale băncii cooperatiste.

Expunerile față de persoanele aflate în relații speciale la nivelul băncilor cooperatiste se situează între un nivel minim de 0% și unul maxim de 3.36% din fondurile proprii.

1.5. Informații referitoare la organizarea funcțiilor sistemului de control intern

Controlul intern al activității este destinat să furnizeze o asigurare rezonabilă pentru îndeplinirea obiectivelor de performanță (eficacitatea și eficiența activităților desfășurate), de

informare (credibilitatea, integritatea și furnizarea la timp a informațiilor financiare și ale celor necesare conducerii) și de conformitate (conformarea cu legile și reglementările aplicabile, precum și cu politicile și procedurile interne) și care, pentru a fi eficace, necesită implementarea următoarelor funcții: funcția de administrare a riscurilor, funcția de conformitate și funcția de audit intern.

Controlul intern include, de asemenea, organizarea contabilității, tratamentul informațiilor, evaluarea riscurilor și sistemele de măsurare a acestora.

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP asigură coordonarea funcțiilor de administrare a riscurilor, de conformitate și de audit intern și pentru băncile cooperatiste afiliate.

În vederea îndeplinirii obiectivelor de control intern, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP are organizat un sistem de control intern, aplicabil la nivelul fiecărei structuri și alcătuit din mai multe elemente aflate în strânsă corelare: rolul și responsabilitățile structurii de conducere pe linia controlului intern; identificarea și evaluarea riscurilor semnificative; activitățile de control și separarea responsabilităților; informarea și comunicarea; activitățile de monitorizare și corectare a deficiențelor.

2. Informații cu privire la administrarea riscurilor

2.1. Informații cu privire la organizarea Funcției de Administrare a Riscurilor

Organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP administrează riscurile aferente activităților ce pot fi desfășurate în conformitate cu actele lor constitutive și cu legislația specifică instituțiilor de credit, conform autorizațiilor acordate de Banca Națională a României, pe măsura desfășurării activităților respective. Riscurile semnificative care se au în vedere sunt următoarele: riscul de credit care include și riscul de concentrare și riscul rezidual aferent tehnicilor de diminuare a riscului de credit, riscul de lichiditate, riscul de piață, riscul operațional care include și riscul juridic, riscul reputațional și, începând cu 30 iunie 2010, riscul strategic.

Funcția de administrare a riscurilor este îndeplinită de diferitele subdiviziuni organizaționale ale organizațiilor cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP, de la nivelul Consiliului de Administrație și a conducerii acestora, până la nivelul departamentelor și al subunităților teritoriale.

Consiliul de Administrație al Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP este responsabil cu aprobarea și revizuirea profilului de risc al băncii, aprobarea și revizuirea periodică a politicilor referitoare la administrarea riscurilor, stabilirea competențelor și responsabilităților în domeniul administrării riscurilor, aprobarea externalizării de activități, aprobarea politicii de instruire a personalului și este responsabil pentru stabilirea apetitului la risc și a toleranței la risc la un nivel care să asigure atingerea obiectivelor strategice stabilite la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și la nivelul întregii rețele și să asigure funcționarea sănătoasă a acestora. Totodată, Consiliul de Administrație supraveghează modul în care conducerea băncii implementează politicile respective și se asigură ca directorii băncii iau măsurile necesare pentru identificarea, evaluarea, monitorizarea și controlul riscurilor, inclusiv

pentru cele asociate activităților externalizate. Implementarea politicilor și comunicarea politicilor și procedurilor în cadrul băncii și în cadrul rețelei este responsabilitatea directorilor băncii. De asemenea, directorii băncii sunt responsabili cu menținerea unor sisteme de raportare adecvate privind expunerea la riscuri, cu încadrarea acestora în limitele aprobate, precum și cu menținerea eficienței sistemului de control intern. La nivelul unei bănci cooperatiste Consiliul de administrație are aceleași atribuții ca și Consiliul de Administrație al Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP la nivel individual.

Activitatea de administrare a riscurilor se desfășoară în cadrul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP sub coordonarea Comitetului de Administrare a Riscurilor. Acesta este un comitet permanent, a cărui funcționare și ale cărui atribuții sunt reglementate printr-un regulament al comitetului care indică componența, responsabilitățile și modul de raportare către organele cu funcție de supraveghere. Regulamentul Comitetului de Administrare a Riscurilor și Componența acestuia sunt aprobate de către Consiliul de Administrație al Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP. Comitetul de Administrare a Riscurilor este direct subordonat Consiliului de Administrație și îndeplinește și funcția de informare a Consiliului de Administrație cu privire la expunerea băncii la riscuri. Deciziile Comitetului de Administrare a Riscurilor au un caracter executiv.

La nivelul unei bănci cooperatiste activitatea de administrare a riscurilor se desfășoară sub coordonarea Comitetului de Administrare a Riscurilor constituit la nivelul băncii, a cărui funcționare și ale cărui atribuții sunt reglementate printr-un regulament propriu. La nivelul unei bănci cooperatiste funcționează un departament în cadrul căruia își desfășoară activitatea administratorul de risc al băncii cooperatiste. Având în vedere că activitatea de administrare a riscurilor este una din activitățile care au un impact semnificativ asupra profilului de risc al băncii cooperatiste, administratorul de risc al acesteia a fost aprobat de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP pentru a ocupa această funcție deoarece este considerat atât persoană de conducere de nivel mediu cât și persoană cu funcție cheie de execuție.

De asemenea, în cadrul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP funcționează Direcția Administrare riscuri al cărei director este, începând cu intrarea în vigoare a Regulamentului BNR 18/2009 și coordonatorul funcției de administrare a riscurilor.

Principalele atribuții ale acestei direcții sunt prevăzute în Regulamentul de organizare și funcționare al băncii. Lunar Direcția Administrare riscuri elaborează informări, interpretări și analize de risc pe care le înaintează în formă scrisă Comitetului de administrare a riscurilor care se întrunește cel puțin cu aceeași periodicitate în ședințe de lucru care au ca obiect principal analiza, în baza informărilor și analizelor primite, a riscurilor existente la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și la nivelul rețelei și analize referitoare la încadrarea băncii în profilul de risc pe care și l-a asumat la nivel decizional. Printre activitățile Direcției administrare riscuri se numără și următoarele:

- monitorizarea evoluțiilor și tendințelor portofoliului de credite, analiza acestuia în corelare cu profilul riscului stabilit pentru riscul de credit, și propunerea măsurilor de remediere;
- monitorizarea expunerii la riscul operațional (după cum reiese din baza de date istorică a evenimentelor de risc operațional) și analiza riscului juridic;
- monitorizarea evoluțiilor și tendințelor indicatorilor stabiliți pe fiecare categorie de risc semnificativ în parte, încadrarea acestor indicatori în limitele stabilite la nivel strategic;
- monitorizează respectarea profilului de risc definit în funcție de apetitul la risc asumat de structura de conducere în procesul decizional și al strategiei de afaceri și propune acțiuni de remediere dacă este cazul.

Monitorizarea și administrarea riscurilor se realizează în cadrul Comitetului de Administrare a Riscurilor pe baza rapoartelor și a analizelor ad-hoc (dacă este cazul) efectuate lunar în cadrul Direcției Administrare riscuri. Comitetului de Administrare a Riscurilor și Direcția Administrare riscuri operează în conformitate cu strategia generală de risc a Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP atât la nivel individual cât și la nivel sistemic (la nivelul întregii rețele), iar responsabilitățile lor sunt definite prin autoritatea ce le-a fost delegată de către Consiliul de Administrație.

2.2. Administrarea riscurilor individuale

2.2.1. Riscul de Credit

Administrarea riscului de credit este responsabilitatea Comitetului de Administrare a Riscurilor. Serviciul creditare este responsabil cu identificarea, evaluarea riscului de credit la nivelul clientului, în timp ce Direcția Administrare Riscuri are aceleași responsabilități la nivel de portofoliu de credite. Compartimentul Conformitate are rolul de a evalua conformitatea unităților controlate cu procedurile de creditare și calitatea evaluării riscului de credit.

Sub aspect economic riscul de credit este definit de trei activități principale, și anume:

- ✓ Activitatea de analiză, care presupune estimarea cât mai corectă a riscului pe baza parametrilor inițiali ai stării clientului și ai tranzacției pentru care se solicită finanțarea;
- ✓ Activitatea de prevenire a producerii riscului pentru a diminua efectele manifestării riscului de credit sau chiar a le înlătura;
- ✓ Activitatea de stăpânire a costurilor și de reducere a pierderilor potențiale.

În anul 2010 principalele obiective ale strategiei riscului de credit au fost următoarele:

1. Asigurarea unei calități adecvate a portofoliului de credite al organizațiilor cooperatiste de credit, prin monitorizarea încadrării în următoarele limite:
 - ✓ ponderea creditelor restante și îndoielnice în total portofoliu de credite (valoarea brută) să nu depășească 3,5%;
 - ✓ rata riscului de credit 1 să nu depășească 4%;

- ✓ rata riscului de credit la să nu depășească 8%.
- 2. Limitarea riscului rezidual prin monitorizarea permanentă a nivelului acestuia și asigurarea încadrării fiecărei organizații cooperatiste de credit în limita prevăzută prin reglementările interne. Această limită se stabilește de către fiecare organizație cooperatistă de credit în parte, ea neputând depăși un nivel de 0,5%;
- 3. Limitarea riscului de concentrare prin monitorizarea permanentă a nivelului acestuia și asigurarea încadrării fiecărei organizații cooperatiste de credit în limitele prevăzute prin reglementările interne;
- 4. Ponderea creditelor restructurate să nu depășească nivelul de 15% din total portofoliu de credite al organizației cooperatiste de credit.

De asemenea, în strategia riscului de credit aferentă anului 2010 au fost prevăzute următoarele aspecte:

Categoriile de credit promovate de organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP. În acest sens, este important a se menționa că produsele de creditare oferite de organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP prezintă un nivel redus de complexitate, acestea fiind reprezentate în principal de produse oferite clienților persoane fizice pe termen de cel mult 90 de luni (în anul 2010). În plus, strategia noastră de transparență față de clienți ne asigură ca aceștia au o bună înțelegere a obligațiilor care decurg din angajarea unui credit, astfel evitându-se anumite probleme ulterioare la rambursare. Procesul de creditare ca întreg este proiectat pentru a minimiza riscul asociat creditelor individuale: analiza creditelor se axează în principal pe fluxurile de numerar ale clientului, și doar subsidiar pe activele colateralizate; fiecare credit este inspectat și aprobat de un comitet de credit; creditele sunt atent monitorizate de către personalul desemnat în acest sens. Toate aceste măsuri, sunt aplicate pentru a se putea permite identificarea rapidă a tuturor problemelor. În cazul în care un credit devine irecuperabil pe cale amiabilă, angajații Corpului Executorilor Bancari din cadrul Departamentului Juridic al Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP asigură lichidarea garanțiilor aferente respectivelor creanțe.

Tipul expunerii. Orice operațiune care conduce la înregistrarea unor expuneri mari sau la majorarea acestora, precum și orice operațiune care prezintă în alt fel un risc deosebit, se efectuează numai cu aprobarea prealabilă a Consiliului de administrație al organizației cooperatiste de credit.

La nivelul rețelei CREDITCOOP, defalcarea tuturor expunerilor în funcție de scadența reziduală, segmentată pe clase de expuneri, este următoarea:

Scadența reziduală	Decontări cu BNR	Conturi de corespondent	Operațiuni în cadrul rețelei	Credite acordate clientelei	Creanțe restante și îndoielnice	Titluri de investiții	Creanțe scoase din activ și urmărite în	Total expuneri
--------------------	------------------	-------------------------	------------------------------	-----------------------------	---------------------------------	-----------------------	---	----------------

							continuare	
Pana la 1 luna	97,555,489	56,986	132,477,075	1,100,613	7,601,657	79,469,957	1,518,831	319,780,607
Intre 1 si 3 luni	0	0	3,337,500	3,248,136	321,139	0	0	6,906,776
Intre 3 si 6 luni	0	0	3,314,738	10,577,015	440,757	0	0	14,332,510
Intre 6 si 12 luni	0	0	11,950,364	32,151,765	710,976	0	0	44,813,105
Intre 1 si 2 ani	0	0	0	134,338,561	1,463,543	0	0	135,802,103
Intre 2 si 3 ani	0	0	0	144,461,570	754,159	0	0	145,215,729
Intre 3 si 4 ani	0	0	0	90,829,953	217,667	0	0	91,047,620
Intre 4 si 5 ani	0	0	0	94,736,415	120,308	0	0	94,856,724
Intre 5 si 7 ani	0	0	0	5,564,320	11,998	0	0	5,576,318
Intre 7 si 10 ani	0	0	0	4,847,648	1,919	0	0	4,849,567
Intre 10 si 15 ani	0	0	0	0	0	0	0	0
Intre 15 si 20 ani	0	0	0	0	0	0	0	0
Peste 20 ani	0	0	0	0	0	0	0	0
Total	97,555,489	56,986	151,079,677	521,855,996	11,644,124	79,469,957	1,518,831	863,181,059

Forma de proprietate acceptată. Organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP creditează de regulă forma de proprietate privată a clienților persoane juridice și persoane fizice, așa cum sunt definite în reglementările interne emise în acest sens.

Sectoarele economice de activitate ale clienților care au acces la credite acordate de organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP sunt: financiar, bancar, asigurări, bugetar de stat și de asigurări sociale, servicii, transporturi, comerț, industrie, construcții, agricultură, silvicultură, zootehnie, piscicultură etc. Principalii clienți ai organizațiilor cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP sunt persoanele fizice și întreprinderile mici și mijlocii. Repartiția expunerilor pe tipuri de clienți, la finele anului 2010 a fost următoarea:

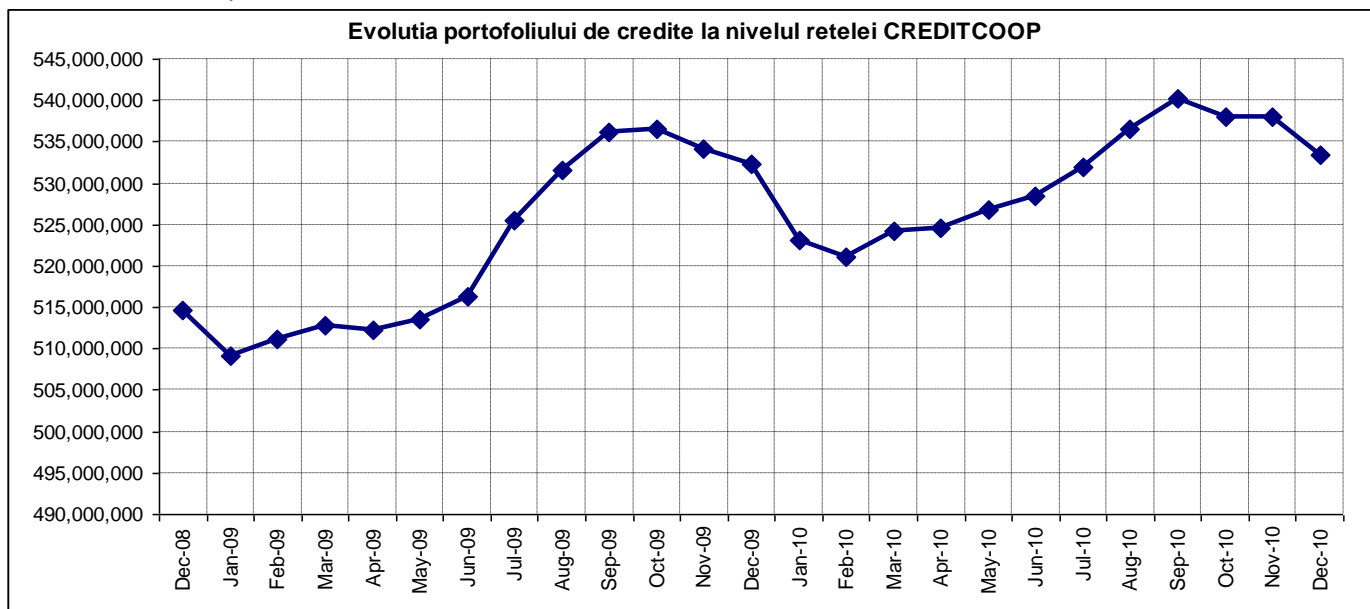
Categorie clientela	Sold credite	Pondere
Persoane fizice	536.693.380	97,26%
Persoane juridice	1.323.328	0,24%
Bănci cooperatiste	13.813.542	2,50%
Total	551.830.250	100,00%

După cum se observă, organizațiile cooperatiste de credit acordă credite, cu preponderență, persoanelor fizice. Având în vedere că cea mai mare expunere a acestora este expunerea față de persoane fizice, cele mai multe analize se realizează pe acest tip de clientelă.

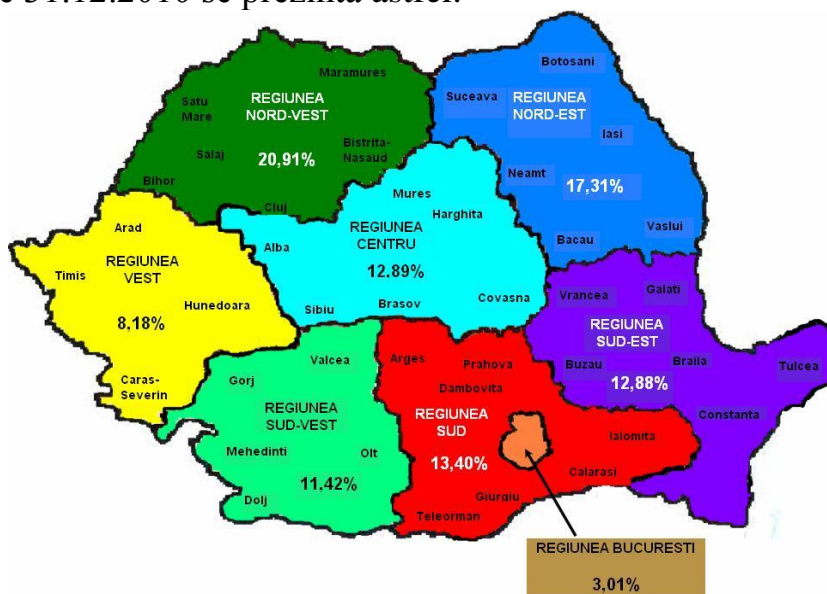
Rezidența, aria geografică și caracteristicile portofoliului de credite - inclusiv gradul de diversificare și gradul de concentrare.

Organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP acordă credite clienților rezidenți din România, care domiciliază, au sediul social și își desfășoară activitatea în raza teritorială de operare consemnată în actul constitutiv al acestora. Aria geografică în care activează aceste organizații este teritoriul României, iar ca regulă generală Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP nu restricționează expunerea de credit pe baza zonelor geografice din România decât în cazul agențiilor proprii din punct de vedere al riscului de concentrare.

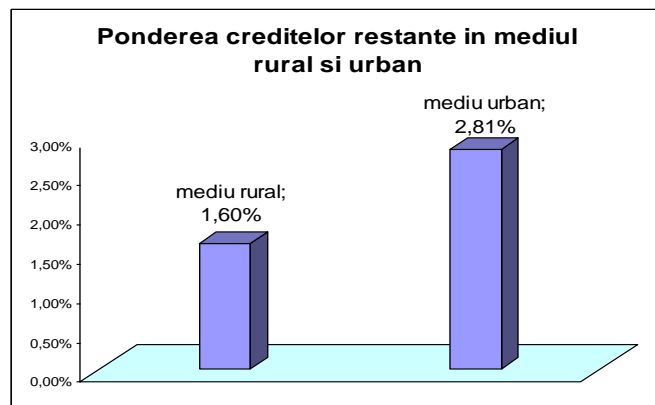
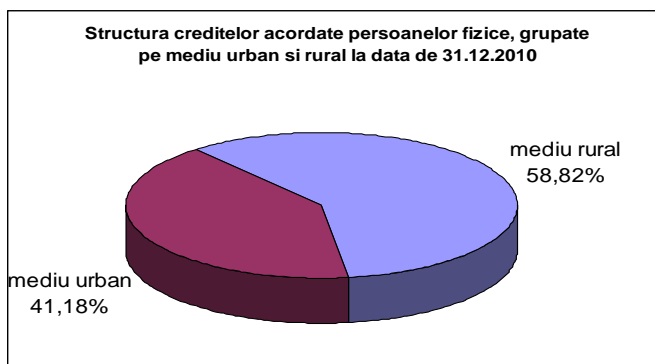
În dinamică, la nivelul întregii rețele CREDITCOOP, portofoliul de credite a înregistrat următoarea evoluție:

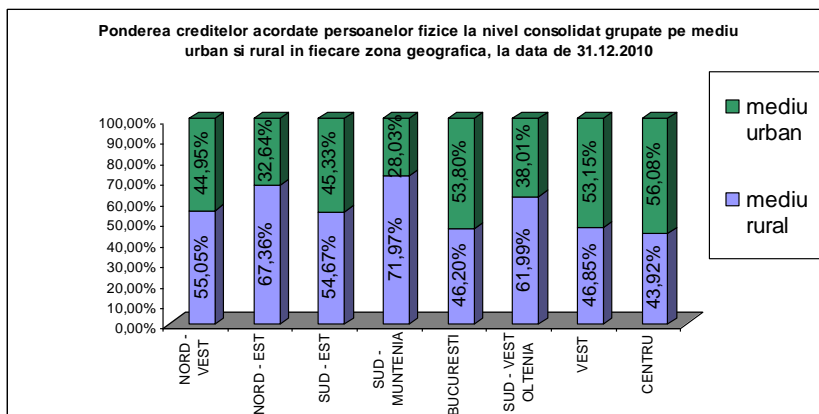
Repartiția geografică a expunerilor la nivelul rețelei CREDITCOOP, grupate pe zone geografice, la data de 31.12.2010 se prezintă astfel:

Din punct de vedere al rezidenței, analizele de risc vizează expunerile față de clienții domiciliați în mediul urban și pe cei domiciliați în mediul rural. Pentru finele anului 2010, aceste analize au pus în evidență următoarele situații:

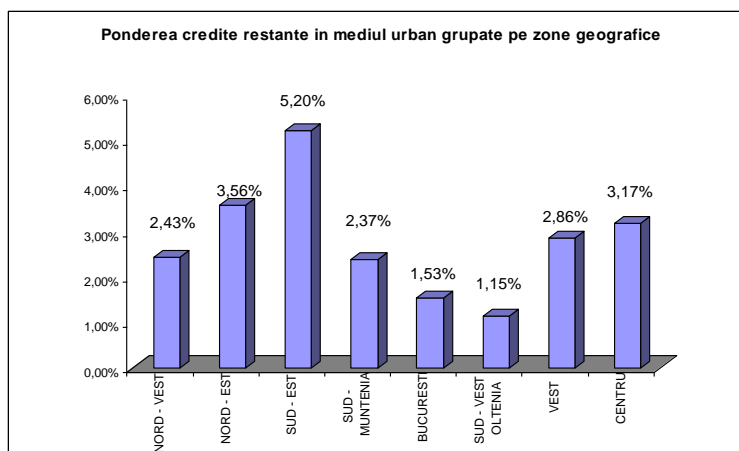
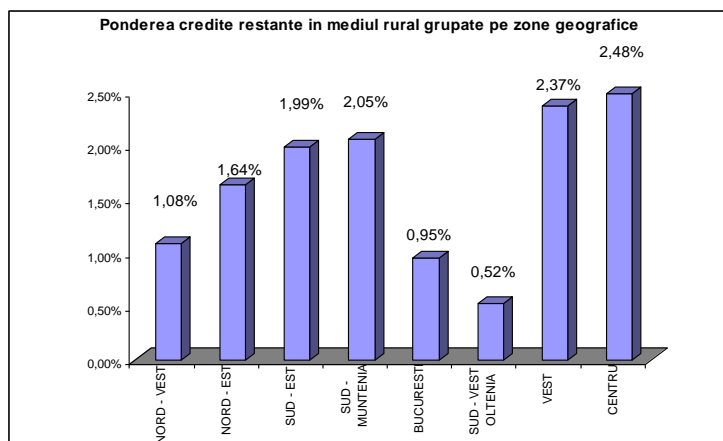

Expunerea rețelei CREDITCOOP față de persoanele fizice, grupate atât pe mediu urban și rural cât și pe zone geografice, la finele anului 2010 a fost următoarea:

După cum se observă, în majoritatea celor 8 zone geografice ponderea creditelor acordate în mediul rural este mai mare decât cea din mediul urban.

Din punct de vedere al expunerilor depreciate și restante, defalcate pe mediu urban, mediu rural și, în cadrul acestora pe zone geografice, situația se prezintă astfel:

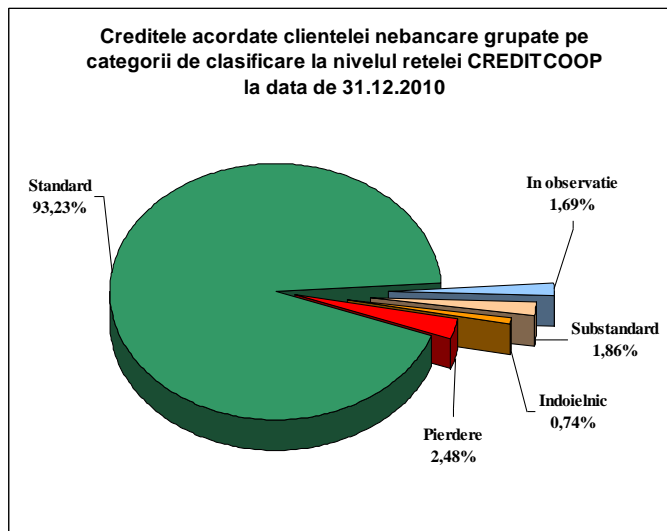
După cum se observă, cea mai mare pondere a creditelor restante în mediul rural se înregistrează în regiunea Centru, cea mai scăzută în regiunea Sud - Vest iar în mediul urban cea mai mare pondere a creditelor restante se înregistrează în regiunea Sud - Est iar cea mai scăzută tot în regiunea Sud - Vest.

Provizioanele specifice de risc de credit privesc creditele acordate clienților din afara instituțiilor de credit și creditele acordate instituțiilor de credit. Creditele acordate clientelei din afara sectorului instituțiilor de credit se clasifică în categoriile de clasificare: standard, substandard, în observație, îndoielnic și pierdere. Creditele acordate instituțiilor de credit se clasifică în standard și pierdere. Clasificarea creditelor și plasamentelor se face prin aplicarea simultană a următoarelor criterii: serviciul datoriei; performanța financiară; inițierea de proceduri judiciare. Principiul declasării prin contaminare aplicat la determinarea provizioanelor impune ca, creditele acordate unui singur debitor sau plasamentele constituite la acesta să se încadreze într-o singură categorie de clasificare, prin luarea în considerare a celei mai slabe dintre categoriile individuale de clasificare.

Conform reglementărilor Băncii Naționale a României în vigoare, categoriile de clasificare a creditelor și plasamentelor împreună cu coeficienții de provizionare aferenți lor sunt

următoarele: Standard (0%), În observație (5%), Substandard (20%), Îndoielnic (50%) și Pierdere (100%).

Analiza creditelor din punct de vedere al încadrării lor într-o anumită categorie de clasificare pune în evidență faptul că, la finele anului 2010, la nivelul rețelei CREDITCOOP se înregistra următoarea situație:

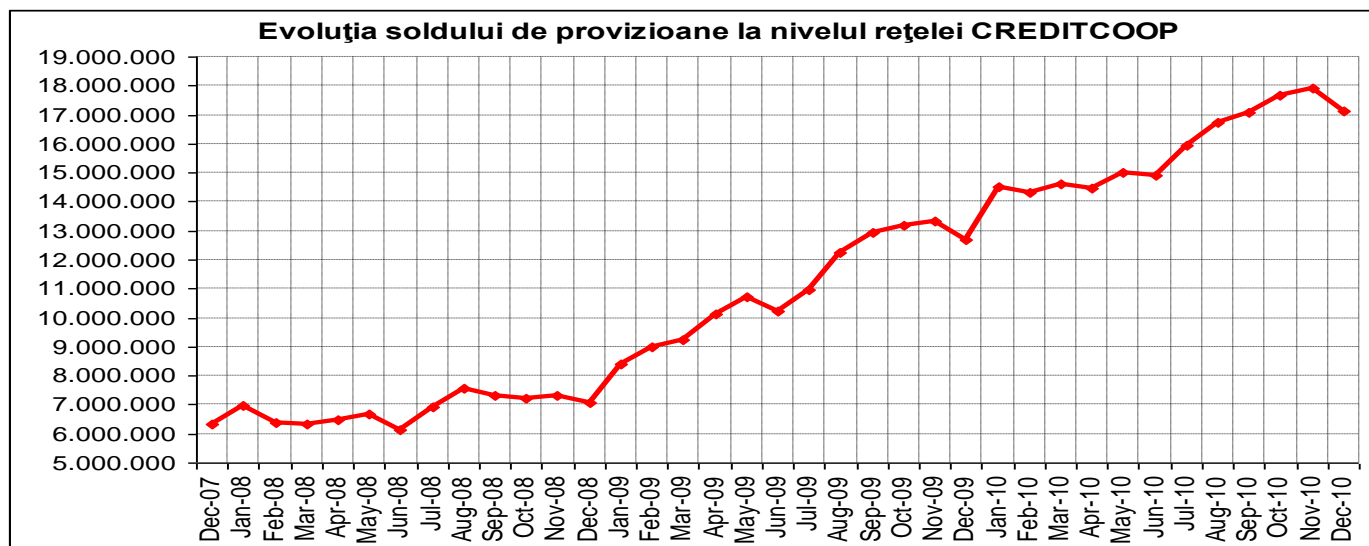

Pentru creditele care nu se încadrează în categoria de clasificare ”standard”, organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP înregistrează provizioane specifice de risc de credit care se determină prin aplicarea la baza de provizionare a procentelor mai sus menționate. Baza de provizionare se determină prin deducerea din valoarea contabilă a creditelor a garanțiilor reale eligibile cu respectarea regulilor impuse de reglementările Băncii Naționale a României și de reglementările interne ale băncii. Provizioanele pentru diminuarea valorii creanțelor aferente clientelei sunt înregistrate în contul de profit și pierdere ca cheltuială și sunt recunoscute ca elemente de pasiv rectificative în bilanț.

Pe parcursul anului 2010, provizioanele înregistrate la nivelul rețelei CREDITCOOP au suferit următoarele modificări:

Soldul provizioanelor la 01.01.2010	Utilizări de provizioane pe parcursul anului 2010	Înregistrări de provizioane pe parcursul anului 2010	Soldul provizioanelor la 31.12.2010
12,689,367	35,210,600	39,638,006	17,116,774

Modul în care perioada de criză economică pe care o traversăm și-a pus amprenta asupra provizioanelor înregistrate la nivelul rețelei CREDITCOOP este pus în evidență în graficul următor.

Garanțiile primite care pot diminua expunerea organizațiilor cooperatiste din rețeaua CREDITCOOP față de entitatea de risc sunt: garanțiile personale și garanțiile reale. Coeficienții pentru deducerea din expunerea băncii față de entitățile de risc aferente tipurilor de garanții sunt stabiliți de Banca Națională a României având în vedere standardele în vigoare.

Moneda. Operațiunile de creditare efectuate de organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP se fac exclusiv în moneda națională (leu), iar bonitatea clienților se determină pe baza veniturilor realizate în aceeași monedă cu creditul acordat. Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP poate efectua operațiuni de creditare și în altă monedă decât moneda națională, numai în baza reglementărilor emise în acest sens, aprobate de Consiliul de administrație, în care să fie precizate limitele expunerii de credit totale în moneda respectivă. Până în anul 2010, inclusiv, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP nu a efectuat operațiuni de creditare în altă monedă decât moneda națională.

Durata inițială. Organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP acordă credite clienților persoane fizice și juridice în conformitate cu normele și reglementările emise de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP în acest sens, a căror durată inițială maximă, în anul 2010, nu a putut depăși 90 de luni.

Scadențele de rambursare ale ratelor de credit și de plată a dobânzilor aferente sunt consemnate în grafice de rambursare realiste stabilite de comun acord cu clientul.

Costul creditului este determinat de costul surselor atrase și împrumutate și de administrarea creditului. Organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP practică dobânzi la creditele acordate în limitele stabilite de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP și aprobate de Consiliile de Administrație ale băncilor cooperatiste, care să ofere o rentabilitate rezonabilă în condițiile asigurării continuității activității și a respectării cerințelor de prudențialitate și diminuare a expunerii la riscul de credit.

Organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP urmăresc în activitatea de creditare **dispersarea riscului de credit** și încadrarea în limitele generale ale densității riscului stabilite pe categorii de clienți.

Canale de distribuție (vânzări). Categoriile de credit pe care organizațiile cooperatiste de credit le promovează, sunt adresate și respectiv vândute într-o formă standardizată pe scară largă prin distribuția tradițională, respectiv prin sucursale/agenții/puncte de lucru.

Profitabilitatea estimată. La nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, pentru anul 2010 profitabilitatea a fost estimată pe categorii de clienți, rezultatul estimării fiind următorul:

Categorii de clienți	Rata referință	Marja %	Marja de refinanțare %	Cost RMO %	Cost risc %	Profitabilitate %
Societăți nefinanciare	18.37	10.05	0.00	1.00	1.57	7.48
Gospodării ale populației	19.19	11.00	0.00	1.00	2.44	7.56
Bănci cooperatiste	12.70	8.17	0.00	0.00	0.00	8.17

Identificarea piețelor. În anul 2010 rețeaua CREDITCOOP a fost formată din Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP și 50 de bănci cooperatiste arondate care au, la rândul lor, 797 de puncte de lucru și agenții dispuse, cu precădere, în orașele mici și în localitățile rurale. Din punct de vedere al pieței geografice, băncile cooperatiste au o rază de activitate strict delimitată prin actul constitutiv și, din acest motiv, nu este necesară o identificare a acestora. Din punct de vedere al segmentului țintă de clienți, băncile cooperatiste acordă credite cu prioritate membrilor cooperatori deoarece ele sunt instituții de credit constituite ca asociații autonome de persoane fizice, unite voluntar în scopul îndeplinirii nevoilor și aspirațiilor lor comune de ordin economic, social și cultural. Disponerea unităților în special în orașe mici și în mediul rural are ca scop apropierea de clienții cu venituri mici și medii și de producătorii agricoli, cărora organizațiile cooperatiste de credit doresc să le ofere o gamă largă de produse, de la plata diverselor tipuri de facturi până la acordarea de credite și păstrarea economiilor acestora.

În ceea ce privește Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP, piața geografică este reprezentată de întreg teritoriul țării iar segmentul de piață vizat de bancă îl constituie persoanele fizice și întreprinderile mici și mijlocii, cărora banca le oferă o gamă largă de produse și servicii. Concurența poate fi apreciată ca fiind foarte intensă în acest domeniu, la nivelul sistemului bancar activând, pe lângă organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP, 41 de instituții de credit. Pentru câștigarea avantajului competitiv, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a avut ca obiectiv în anul 2010, orientarea agențiilor proprii și a băncilor cooperatiste spre amplasarea produselor și serviciilor lor în conștiința clienților, mai rapid decât concurența. O importanță deosebită s-a acordat fidelizării clienților și, după caz a membrilor cooperatori (acționari).

Restricții. Este interzisă creditarea de către organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP a următoarelor persoane cu care se află în relații speciale:

- auditorul financiar al organizației cooperatiste de credit;
- membrii unor comisii special constituite, potrivit dispozițiilor legale în vigoare.

De asemenea, organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP nu pot acorda credite în condiții de favoare personalului propriu și familiilor acestora și nici persoanelor aflate în relații speciale cu acestea.

Revizuirea procesului de creditare. În cadrul strategiei riscului de credit, OCC urmăresc revizuirea procesului de creditare ori de câte ori cerințele o impun.

În vederea monitorizării expunerii la riscul de credit Comitetul de Administrare a Riscurilor analizează lunar informațiile cuprinse în referate și rapoarte întocmite de Direcția Administrare riscuri, precum și alte analize ad-hoc. Rapoartele dezvoltate (un raport care tratează riscurile Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP (inclusiv riscul de credit) și un raport care tratează riscurile la nivel sistemic (la nivelul rețelei) surprind evoluția și încadrarea în limitele stabilite la nivel strategic a principalilor indicatori care măsoară riscul de credit.

Limitele privind expunerea la riscul de credit a organizațiilor cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP sunt stabilite de Consiliul de Administrație. Respectarea acestor limite este monitorizată de Comitetul de Administrare a Riscurilor prin intermediul Direcției Administrare riscuri (în cazul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP) sau a administratorului de risc (în cazul băncilor cooperatiste).

În vederea realizării strategiei pentru riscul de credit, au fost stabilite prin produsele de creditare limite și condiții mai restrictive, cum ar fi:

- ✓ Organizațiile cooperatiste de credit vor putea acorda credite numai solicitanților a căror probabilitate de nerespectare a obligațiilor contractuale este « scăzută » sau « medie ».
- ✓ Pentru diminuarea riscului de creditare al solicitanților a căror probabilitate de nerespectare a obligațiilor contractuale este « medie » se vor solicita garanții reale (depozit, ipotecă, gaj auto), a căror valoare justă este deductibilă din expunerea organizației cooperatiste față de debitor conform Normelor privind clasificarea creditelor și plasamentelor, precum și constituirea, regularizarea și utilizarea provizioanelor specifice de risc de credit în rețeaua CREDITCOOP. Pentru încadrarea în categoriile de performanță financiară a solicitanților de credit se va utiliza metodologia prevăzută pentru fiecare categorie de client în Normele privind clasificarea creditelor și plasamentelor, precum și constituirea, regularizarea și utilizarea provizioanelor specifice de risc de credit în rețeaua CREDITCOOP.

- ✓ Vor fi luate în considerare, cu precădere, veniturile din salarii, din pensii, din activitatea agricolă și contractele de închiriere. Acestea se vor lua în calculul bonității în limita a 120% din veniturile nete medii lunare aferente anului anterior, excepție făcând veniturile din pensii, veniturile solicitanților care au obținut calitatea de salariat în cursul anului în care solicită creditul, în situația în care a schimbat locul de muncă în cursul anului în care solicită creditul sau în cazul în care a schimbat încadrarea în funcție în cursul anului în care solicită creditul.
- ✓ Valoarea unui credit pentru investiții imobiliare nu poate depăși 75% din valoarea imobilului pentru achiziționarea căruia se solicită creditul și/sau din valoarea devizului estimativ.
- ✓ Creditele pentru investiții imobiliare vor fi garantate cu garanții reale și/sau personale a căror valoare nu va fi mai mică de 133% din valoarea creditului.
- ✓ Creditele acordate de o bancă cooperatistă persoanelor fizice nemembrii cooperatori, persoanelor fizice-entități economice și persoanelor juridice nu pot depăși 15% din activele acestora. Această limită poate fi modificată prin hotărâri ale Consiliului de Administrație al CREDITCOOP fără a putea depăși limita de 25% din activele băncii cooperatiste prevăzută la art. 340 din O.U.G. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului.

Deoarece reputația deține un rol foarte important în cadrul Strategiei de management a riscului de credit, organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP vor evita:

- ✓ Finanțarea jocurilor de noroc și a pariurilor;
- ✓ Finanțarea activităților sau investițiilor care au un potențial risc de mediu (exemplu:
 - finanțarea unor activități din care rezultă deșeuri toxice și pentru care nu există instalații corespunzătoare de distrugere);
 - finanțarea activităților de producere sau comerț cu arme.

2.2.2. Riscul de piață

Riscul de piață este riscul ca valoarea justă sau fluxul de numerar viitor aferent instrumentelor financiare să fluctueze datorită schimbărilor în variabilele pieței cum ar fi rata dobânzii, cursul valutar și prețul valorilor mobiliare.

Organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP au expuneri la piață doar în portofoliul netranzactionabil.

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP dorește să se asigure că structura bilanțului, atât la nivel individual cât și la nivelul întregii rețele CREDITCOOP, este echilibrată în ceea ce

privește scadențele. Riscul de rată a dobânzii este administrat, în principal, utilizând decalajele dintre scadențe/ modificări de rată a dobânzii, analiza modificărilor în marja de dobândă precum și scenarii privind evoluția ratelor de dobândă de piață.

Structura de conducere a Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP a stabilit limite pentru indicatorii care măsoară riscul ratei dobânzii, limite care sunt monitorizate atât la nivelul fiecărei organizații cooperatiste de credit cât și la nivelul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, pentru fiecare organizație cooperatista de credit, iar Banca Centrală Cooperatistă se asigură că indicatorii sunt menținuți în limitele stabilite la nivel strategic. Monitorizarea riscului de rată a dobânzii se realizează cel puțin lunar în cadrul Comitetului de Administrare a riscurilor.

Având în vedere sursele de finanțare ale organizațiilor cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP și produsele de creditare oferite de către acestea, obiectivele strategice ale Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP în ceea ce privește riscul de piață, atât la nivelul fiecărei organizații cooperatiste de credit cât și la nivelul rețelei CREDITCOOP, se concentrează pe următoarele 2 mari direcții:

- sporirea depozitelor atrase de la clientela nebancaară;
- menținerea la un nivel acceptabil a expunerilor.

Obiectivul principal al tranzacțiilor de trezorerie, în cadrul rețelei CREDITCOOP, este reprezentat de produsele care intră în categoria banking book. Ca o strategie generală, organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP își concentrează atenția către păstrarea clienților existenți și menținerea calității portofoliului de credite. Strategiile de Risc de Piață elaborate de fiecare organizație cooperatistă de credit au drept scop asigurarea lichidităților prin găsirea de noi surse de finanțare și prin prelungirea celor deja existente.

Resurse atrase de pe piața monetară locală. Principala sursă de finanțare trebuie să fie constituită din fondurile atrase de la clientela nebancaară. În acest scop organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP trebuie să stimuleze clientela existentă prin majorarea plasamentelor acestora și să atragă noi clienți prin stimularea procesului de economisire. În acest sens, organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP vor urmări să atragă resurse de la clientela de retail sub forma depozitelor și a conturilor curente prin oferirea unor dobânzi reale pozitive și comisioane atractive.

Portofoliul de titluri cu risc scăzut. Investițiile Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP în titluri de investiții vor avea ca și caracteristică principiul prudenței astfel încât pe parcursul anului 2010 banca a investit în titluri emise de Ministerul de Finanțe. Ca alternative pentru viitor, în funcție de gradul de dezvoltare al pieței, banca poate lua în considerare și achiziționarea unor obligațiuni municipale și obligațiuni emise de instituțiile financiare.

La finalul anului 2010 scenariul care pune în evidență modificările potențiale ale valorii economice a fiecărei OCC din rețeaua CREDITCOOP ca urmare a schimbării nivelurilor ratelor dobânzii au condus la obținerea unui declin potențial al valorii economice ale activelor și pasivelor rețelei CREDITCOOP, calculat ca diferență între valoarea prezentă a fluxurilor de

numerar viitoare aferente activelor și pasivelor rețelei, de 23.222.120 lei în valoare absolută și de 10,67% din fondurile proprii ale rețelei.

Pentru calculul modificărilor potențiale ale valorii lor economice ca urmare a schimbării nivelurilor ratelor dobânzii, atât Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP la nivel individual și la nivel de rețea cât și fiecare organizație cooperatistă de credit din rețeaua CREDITCOOP au aplicat metodologia standardizată descrisă în anexa care face parte integrantă din Regulamentul nr.18 din 17 septembrie 2009, cu modificările și completările ulterioare. În conformitate cu această metodologie, dimensiunea șocului standard este de 200 puncte de bază - basis points, în ambele direcții.

O altă analiză efectuată la finele anului 2010, este analiza efectuată pe baza unor scenarii de criză. Aceste scenarii au luat în considerare situația în care, la operațiunile cu clientela rata dobânzii pasive va rămâne neschimbată iar rata dobânzii active va înregistra o scădere de 4% în condițiile în care s-a manifestat deja riscul de credit iar la operațiunile interbancare și la operațiunile cu titluri rata dobânzii pasive va înregistra o scădere de 1% iar rata dobânzii active va înregistra o scădere de 2%. În general, o asemenea situație este o situație teoretică deoarece modificarea ratei dobânzii pe piață se realizează, în general, cu un decalaj în timp relativ scurt, echilibrat pentru dobânda activă și pentru dobânda pasivă. Totuși, în situația în care, pe fondul crizei economice, necesitatea de a menține sursele de finanțare este stringentă și în același timp necesitatea de a relansa creditarea este o condiție esențială pentru păstrarea și/sau atragerea clienților (în acest sens pentru creditele existente, posibilitatea ca o mare parte a acestora să se restructureze este foarte mare), s-a considerat că un astfel de scenariu de criză are o probabilitate de manifestare suficient de mare pentru a fi analizat. Impactul acestui scenariu a pus în evidență faptul că într-o situație de criză, se poate ajunge la o diminuare a fondurilor proprii ale rețelei cu 10,62%, respectiv cu 24.807.115 lei.

2.2.3. Riscul de lichiditate

Riscul de lichiditate al fiecărei organizații cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP și al rețelei CREDITCOOP în ansamblul ei se referă la imposibilitatea de a obține fondurile necesare pentru îndeplinirea angajamentelor sau la necesitatea de a plăti o dobândă importantă pentru acestea.

Factorul esențial pentru managementul lichidității riscului, pe termen lung sau scurt, este reprezentat de accesul ușor al organizațiilor cooperatiste de credit la diferite piețe care permit anumite ajustări, la costuri cât mai mici, ale gapurilor de active și pasive. Acest acces ușor depinde, în cazul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP, de caracteristicile băncii, ca de exemplu mărimea și profitabilitatea. Banca este considerată lichidă dacă obține imediat finanțare necesară la preț rezonabil de la Banca Națională a României sau de la alte bănci cu care are stabilite limite de lucru și/sau acorduri de finanțare. În cazul băncilor cooperatiste, datorită specificului acestor bănci, ajustarea gapurilor de active și pasive nu poate fi realizată decât în

timp îndelungat și poate fi făcută doar în cazul rețelei CREDITCOOP, în principal prin intermediul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP.

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP poate asigura lichiditatea prin activele ei lichide pe termen scurt sau de pe piața interbancară prin cumpărarea de numerar sau atragerea depozitelor. Băncile cooperatiste pot asigura lichiditatea prin activele lor lichide pe termen scurt sau de pe piața intercooperatistă prin cumpărarea de numerar. Deoarece activele lichide au o rată scăzută a rentabilității, lichiditatea asigurată astfel prezintă un cost de oportunitate ce rezultă din echilibrul dintre asigurarea lichidității și obținerea profitului. În prezent organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP se bazează, în general, pe resursele atrase pe plan local (adică, depozitele clienților) pentru a-și îndeplini nevoile de lichiditate.

Principalul obiectiv al Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP în ceea ce privește activitățile rețelei privind riscul de lichiditate îl reprezintă menținerea unui nivel de lichiditate adecvat activității fiecărei organizații cooperatiste de credit, în condițiile asigurării cu sursele necesare pentru susținerea prevederilor din buget (planul de afaceri) și creșterea programată a portofoliului de credite.

Pentru atingerea acestui obiectiv principal, au fost luate următoarele măsuri:

- ✓ Creșterea surselor atrase de la clienții nebancari prin introducerea de noi produse de economisire cu grad mare de stabilitate pe perioade medii și lungi, care vor beneficia de dobânzi competitive și de o promovare adecvată;
- ✓ Realizarea unei valori a indicatorului de lichiditate mai mare decât 1 pe fiecare bandă de scadență, calculat în conformitate cu procedura de lucru emisă de CREDITCOOP;
- ✓ Menținerea unui nivel al indicatorului de lichiditate imediată mai mare de 20%;
- ✓ Menținerea sumei reprezentând rezerva mutuală de garantare la nivelul rețelei, plus 20% din nivelul rezervei minime obligatorii, în plasamente cu grad mare de lichiditate în scopul diminuării riscului pentru situații neprevăzute;
- ✓ Menținerea unor relații stabile cu furnizorii surselor de finanțare și a unei poziții active pe piața interbancară. În acest sens banca a efectuat, pe parcursul anului 2010 o analiză cu privire la suficiența infrastructurilor, proceselor și sistemelor de colectare a informației adecvate. În plus, prin intermediul Direcției Trezorerie și decontări, a identificat noi investitori potențiali și a stabilit relații strânse cu aceștia;
- ✓ Optimizarea raportului cost – risc – profit atât la nivelul fiecărei organizații cooperatiste de credit cât și la nivelul rețelei.;
- ✓ Acordarea de credite pe maturități într-o mai bună corelare cu maturitatea reală a surselor și diversificarea produselor de creditare pentru a asigura o creștere a portofoliului de credite cu cel puțin 2%;
- ✓ Diversificarea surselor de fonduri și a maturității acestora pentru a conduce atât la evitarea dependenței de anumiți clienți, cât și la diminuarea riscului de pierderi de resurse importante în termen foarte scurt și diminuarea expunerii la riscul de lichiditate. În acest sens, obiectivele

legate de diversificarea surselor de finanțare sunt parte a planurilor de finanțare pe termen mediu și lung și sunt corelate cu bugetele organizațiilor cooperatiste de credit și cu procesele de planificare a activității acestora. În plus, în scopul diversificării surselor de finanțare, banca a avut în vedere stabilirea, în cadrul planurilor alternative pentru riscul de lichiditate în situații neprevăzute, limite pe contrapartide, finanțări garantate / negarantate de pe piețe și tipuri de instrumente. În cadrul Direcției Trezorerie și decontări a fost testată capacitatea de a obține finanțare în regim de urgență;

- ✓ Determinarea volatilității surselor în funcție de exigibilitatea lor reală și nu cea juridică, precum și în funcție de structura clienților și de cunoașterea particularităților comportamentale a acestora;
- ✓ Gestionarea eficientă a riscului reputațional și dezvoltarea rețelei în mod corespunzător, în scopul apropierii de clienți;
- ✓ Asigurarea unor rezerve lichide adecvate. În acest sens, componenta zilnică privind strategia de administrare a lichidității include:
 - monitorizarea zilnică de către Direcția Trezorerie și decontări din cadrul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și de către conducătorul băncii cooperatiste care răspunde de activitatea de trezorerie, a fluxului de numerar ținând cont de următoarele elemente:
 - maturitatea depozitelor plasate/atrase aferente clienților nebancari, instituțiilor financiare și instituțiilor de credit;
 - intrări/ieșiri aferente tranzacțiilor fără numerar ale clienților sau în nume propriu;
 - intrări/ieșiri aferente tranzacțiilor în numerar;
 - intrări /ieșiri aferente creditelor;
 - nivelul rezervelor minime obligatorii;
 - monitorizarea zilnică de către Direcția Trezorerie și decontări din cadrul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP și de către conducătorul băncii cooperatiste care răspunde de activitatea de trezorerie, ca valoarea depozitelor atrase de pe piața interbancară să nu depășească 50% din nivelul rezervei minime obligatorii.

Evaluarea poziției lichidității se realizează în paralel, atât la nivelul Direcției Trezorerie și decontări (în cazul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP) sau a conducătorului responsabil de gestiunea lichidității (în cazul băncilor cooperatiste) cât și la nivelul Direcției Administrare riscuri (în cazul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP) sau al administratorului de risc (în cazul băncilor cooperatiste).

La nivelul Direcției Trezorerie și decontări sau a conducătorului responsabil de gestiunea lichidității, după caz, evaluarea poziției lichidității se realizează prin reevaluarea în mod continuu a poziției lichidității pe termen scurt și mediu pentru a avea o imagine în timp real a necesarului de lichiditate, care să permită luarea deciziilor cele mai potrivite pentru bancă. Evaluarea riscului de lichiditate se face în mod implicit în momentul în care se iau deciziile de tranzacționare pentru asigurarea lichidităților. La nivelul Direcției Administrare riscuri în cazul Băncii Centrale Cooperatiste CREDITCOOP sau al administratorului de risc în cazul băncilor cooperatiste, se

urmărește post-factum încadrarea nivelului indicatorilor de lichiditate în limitele definite, respectarea Strategiei de risc a băncii, precum și tendința generală a poziției lichidității.

Pentru monitorizarea lichidității se aplică următoarele principii:

- ✓ Monitorizarea lichidității se realizează în doi pași :
 - Trezoreria monitorizează lichiditatea prin rapoarte operaționale și ia deciziile necesare asigurării lichidității și respectării limitelor;
 - Direcția Administrare riscuri sau administratorul de risc, după caz, monitorizează lichiditatea prin:
 - urmărirea rapoartelor operaționale folosite de Trezorerie;
 - alte rapoarte sumarizatoare care pot fi rulate post factum;
 - urmărirea încadrării nivelului indicatorilor de lichiditate în limitele stabilite la nivel strategic, urmărirea trendului acestora și stabilirea nivelului riscului de lichiditate al băncii în conformitate cu prevederile Metodologiei de stabilire a profilului de risc al organizațiilor cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP.
- ✓ Monitorizarea lichidității se realizează prin intermediul rapoartelor de lichiditate. Rapoartele de lichiditate folosite reflectă realitatea și încorporează toate elementele considerate relevante în gestionarea lichidității. Trezoreria gestionează lichiditatea în cursul activității curente folosind în acest scop rapoarte operaționale. În anumite situații specifice sau datorită dezvoltării unor noi produse, în elaborarea acestor rapoarte se ține cont de noua situație prin pregătirea unor rapoarte noi sau actualizarea celor existente. Prin urmare, toate rapoartele folosite în scopul urmăririi și gestionării lichidității reflectă aceleași informații și concluzii ce reies din rapoartele folosite de Trezorerie în activitatea zilnică.
- ✓ În cadrul rețelei se utilizează diferite instrumente de diminuare a riscului de lichiditate, inclusiv un sistem de limite și rezerve de lichiditate pentru a controla expunerea și vulnerabilitățile la riscul de lichiditate și pentru a face față unor situații de criză diferite. Limitele privind lichiditatea sunt propuse de către una dintre departamentele de trezorerie sau de administrare riscuri și sunt avizate de cealaltă, urmând a fi aprobate și în Comitetul de Administrare a Riscurilor. Sistemul de limite se revizuieste cel puțin anual;
- ✓ Rapoartele privind lichiditatea sunt analizate în mod regulat în Comitetul de Administrare a Riscurilor și în ședințele Consiliului de Administrație, în funcție de caz;
- ✓ Toate elementele care generează fluxuri de numerar sunt luate în calcul în monitorizarea lichidității. Organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP își asumă faptul că nu toate fluxurile de numerar pot fi determinate cu exactitate. Pentru astfel de cazuri se pot dezvolta ipoteze realiste;

- ✓ Pe termen scurt, pentru asigurarea lichidității zilnice, se urmărește efectiv, în fiecare moment situația intrărilor și a ieșirilor;
- ✓ Pe termen mediu și lung proiecțiile fluxurilor de numerar provenite din active, datorii și elemente din afara bilanțului (dacă este cazul) se stabilesc în funcție de strategia organizației cooperatiste de credit. Pentru o bună monitorizare a activității, începând cu ultima lună a anului 2010, organizațiile cooperatiste de credit își stabilesc **capacitatea de contrabalansare**. Sintagma ”capacitate de contrabalansare” se referă la un plan care să asigure deținerea sau accesarea unei rezerve de lichiditate pentru a permite continuarea activității pe orizonturi de timp scurte, medii și lungi, în condițiile unor scenarii de criză, precum și un plan aferent capacității de a genera lichiditate în viitor fie prin accesarea unor surse de finanțare adiționale, fie prin ajustarea activității ori prin aplicarea unor măsuri mai radicale.

2.2.4. Riscul operațional

Riscul operațional reprezintă riscul unei pierderi determinate fie de utilizarea unor procese, sisteme sau resurse umane inadecvate sau care nu și-au îndeplinit funcția în mod corespunzător, fie de evenimente și acțiuni externe. Riscul operațional include și riscul juridic (legal). Riscul legal reprezintă riscul de pierdere rezultat ca urmare atât a amenzilor, penalităților și sancțiunilor de care instituția de credit este pasibilă în caz de neaplicare sau aplicare defectuoasă a dispozițiilor legale sau contractuale, cât și a faptului că drepturile și obligațiile contractuale ale instituției de credit și/sau ale contrapartidei sale nu sunt stabilite în mod corespunzător.

În cadrul rețelei CREDITCOOP, politicile privind administrarea riscului operațional iau în considerare următoarele categorii de evenimente:

- ✓ fraudă internă;
- ✓ fraudă externă;
- ✓ practici de angajare și siguranță la locul de muncă;
- ✓ clienți, produse și practici comerciale;
- ✓ pagube asupra activelor corporale;
- ✓ întreruperea activității și funcționarea neadecvată a sistemelor;
- ✓ executarea, livrarea și gestiunea proceselor.

Pașii avuți în vedere pentru abordarea riscurilor operaționale, cum ar fi măsurile de formare a conștientizării personalului propriu cu privire la riscurile pe care le implică activitățile desfășurate la fiecare loc de muncă, implementarea evaluărilor de risc, colectarea cuprinzătoare a datelor despre evenimentele de risc operațional și constituirea provizioanelor de risc pentru pierderile așteptate și un sistem planificat de avertizare timpurie (indicatori de risc cheie) sunt utilizați pentru a controla riscul la nivel individual, al fiecărei organizații cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP și la nivelul întregii rețele.

Managementul riscurilor operaționale este utilizat ca instrument în vederea atingerii obiectivelor și principiilor definite în strategia de risc. Abordarea conservatoare adoptată la

nivelul rețelei CREDITCOOP și de către fiecare OCC în parte, este evidentă în principiile aplicate, ca de exemplu principiul controlului dual, care asigură o reducere eficientă a riscului operațional. Mai mult, diversificarea și vânzarea de noi produse trebuie să fie precedată de analize cuprinzătoare ale impactului acestora asupra situației de risc cu care se confruntă organizația.

Utilizarea și re-evaluarea regulată a proceselor de măsurare a riscului și includerea lor în procese de raportare regulate îndeplinesc cerințele managementului progresiv al riscului. În plus, evaluări reglementate ale riscului calitativ sunt de asemenea îndeplinite și integrate în procesele de raportare a riscului. Mai mult, managementul riscului operațional este de asemenea integrat în procesul de asigurare a adecvării capitalului la riscuri. Prin urmare, rezultatele măsurării riscului sunt utilizate în scopul managementului la nivelul întregii organizații. De asemenea, pierderile așteptate aferente evenimentelor de risc operațional sunt provizionate astfel încât ele sunt recunoscute imediat ca un factor de diminuare a performanțelor bancare și a capitalului.

Metode procedurale cuprinzătoare sunt avute în vedere în special pentru a îndeplini nevoia de management activ al riscului și integrarea controlului riscului:

- ✓ În locul unui sistem de limite VaR (valoare așteptată la risc), măsurile procedurale sunt în principal utilizate pentru a controla riscul operațional. Acestea includ, printre altele, managementul continuității afacerii, politicile de externalizare și asigurare. În plus, analizele sunt efectuate pentru a asigura continuitatea durabilă a afacerii organizațiilor cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP - pe baza perspectivei unei activități viabile cu ajutorul scenariilor de criză și a precauțiilor de a evita amenințările la adresa continuității (planul de continuitate a afacerii, planurile alternative pentru situații neprevăzute).
- ✓ În plus față de aceste măsuri active de a controla riscul operațional, monitorizarea constantă a riscurilor operaționale este de asemenea un factor cheie. Măsurile prevăzute în planurile alternative pentru situații neprevăzute au fost stabilite pentru a aborda evenimente care apar în ciuda acestor precauțiuni. Mai mult, măsurile de control ale riscului sunt de asemenea re-evaluate regulat. Un alt aspect al managementului riscurilor operaționale din cadrul rețelei CREDITCOOP și a fiecărei organizații cooperatiste de credit privită la nivel individual este reprezentat de procesele cuprinzătoare de raportare a riscului.

Prioritatea principală a întregului proces de management al riscului operațional este reprezentată de optimizarea proceselor pentru a reduce probabilitatea evenimentelor care apar și/sau a limita impactul operațional al acelor evenimente care au loc. Prin urmare, managementul riscului operațional nu doar îndeplinește cerințele de reglementare, ci de asemenea are simultan rolul de a îmbunătăți structura și organizarea procedurală a fiecărei organizații cooperatiste de credit în decursul strategiei pro-active de control al riscului.

Documentarea evenimentelor operaționale este un element cheie pentru a putea învăța din situații trecute și a asigura calitatea evaluărilor de risc orientate spre viitor (ex. abordarea distribuirii pierderii). Documentarea evenimentelor este inteligibilă astfel încât ea poate fi înțeleasă cu ușurință și utilizată de o terță parte expertă. În acest sens, fiecare organizație cooperatistă de credit din rețeaua CREDITCOOP respectă și acționează în conformitate cu prevederile procedurii privind stabilirea pierderii potențiale asociată evenimentelor de risc operațional și constituirea provizioanelor pentru acoperirea riscului operațional în cadrul rețelei CREDITCOOP.

Metodele, sistemele și procesele managementului riscului operațional sunt adaptate circumstanțelor fiecărei organizații cooperatiste de credit în parte, dar se conformează, în același timp, cerințelor stabilite la nivelul rețelei CREDITCOOP. Adecvarea metodelor, sistemelor și proceselor este determinată conform naturii (nivelul riscului și complexitatea activității) și razei teritoriale în care organizația cooperatistă de credit operează. Riscurile operaționale care nu pot fi evitate, atenuate sau transferate sunt acceptate în mod formal și demonstrabil de către deținătorul riscului. Adecvarea măsurilor de control și monitorizare implementate, cât și alte măsuri de ameliorare a riscului trebuie să fie re-evaluate cel puțin o dată pe an pentru a lua în considerare potențialul riscurilor.

Organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP utilizează pentru calculul cerinței de capital pentru riscul operațional, metodologia reglementată aferentă abordării de bază. În conformitate cu această metodologie, calculul cerinței de capital pentru acoperirea riscului operațional se face prin aplicarea unei cote de 15% asupra bazei de calcul determinate ca medie aritmetică a indicatorilor relevanți înregistrați în ultimele trei exerciții financiare.

2.2.5. Alte riscuri

În categoria altor riscuri, organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP analizează riscul reputațional și riscul strategic.

Riscul strategic reprezintă riscul actual sau viitor de afectare negativă a profiturilor și capitalului determinat de schimbări în mediul de afaceri sau de decizii de afaceri defavorabile, de implementarea inadecvată a deciziilor sau de lipsa de reacție la schimbările din mediul de afaceri. Pentru realizarea unui management corect al riscului strategic, structura de conducere a organizațiilor cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP asigură menținerea unei structuri organizatorice corespunzătoare dimensiunii și complexității activităților desfășurate și a unui management eficient, definesc cu claritate sarcinile și responsabilitățile pentru personalul și structurile precum și linii corespunzătoare de comunicare între toate persoanele și structurile organizatorice implicate în managementul riscului strategic.

Riscul reputațional este definit ca fiind riscul actual sau viitor de afectare negativă a profiturilor și capitalului determinat de percepția nefavorabilă asupra imaginii organizației

cooperatiste de credit sau a rețelei în ansamblul ei ca urmare a publicității negative făcute practicilor de afaceri și/sau persoanelor legate de acestea, sau a persoanelor din conducere, indiferent dacă este conformă realității sau nu, producând o pierdere a încrederii clienților în integritatea rețelei, ceea ce conduce la nerealizarea profiturilor estimate. Organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP dispun de reglementări proprii și de proceduri care se aplică la nivelul întregii rețele privind identificarea, evaluarea și monitorizarea riscului reputațional. La nivelul întregii rețele, riscul reputațional este mediu, având în vedere angajamentul nostru pentru transparență și responsabilitatea pe care o presupune fiecare aspect al politicii noastre și al culturii organizaționale.

3. Fondurile Proprii și Adecvarea Capitalului la Riscuri

3.1 Sfera de Aplicare

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP nu întocmește situații financiare sau raportări prudentiale la nivel consolidat întrucât nu deține participații care să rezulte într-o influență semnificativă asupra niciunei alte entități dar întocmește situații la nivelul rețelei cooperatiste.

Valorile prezentate în continuare sunt determinate de către Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP la nivelul rețelei CREDITCOOP.

3.2 Fondurile Proprii

Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP întocmește și raportează lunar către Banca Națională a României situația Fondurilor Proprii atât la nivel individual cât și la nivelul rețelei cooperatiste de credit în baza Regulamentului BNR-CNVM nr. 18/23/2006 privind fondurile proprii ale instituțiilor de credit și ale firmelor de investiții, cu modificările și completările ulterioare.

Fondurile proprii ale rețelei CREDITCOOP sunt formate din fonduri proprii de nivel 1 și fonduri proprii de nivel 2.

Elementele componente ale fondurilor proprii pot fi utilizate în orice moment și cu prioritate pentru a absorbi pierderile, nu implică costuri fixe pentru rețea și sunt efectiv puse la dispoziția acesteia.

Conform Regulamentului BNR-CNVM nr. 18/23/2006 cu modificările și completările ulterioare nivelul minim al capitalului agregat și, respectiv, cel al fondurilor proprii ale unei rețele cooperatiste sunt stabilite la echivalentul în lei a 10 milioane euro. În conformitate cu acest regulament, capitalul agregat al unei rețele este reprezentat de fondurile proprii de nivel 1.

Fondurile proprii totale ale rețelei CREDITCOOP sunt în valoare de 221.432.512 lei din care fonduri proprii de nivel 1 în valoare de 173.646.894 lei (40.526.254 echivalent euro la data 31 decembrie 2010) și respectiv fonduri proprii de nivel 2 în valoare de 47.785.618 lei.

La finele anului 2010, componența fondurilor proprii ale rețelei CREDITCOOP a fost următoarea:

FONDURI PROPRII TOTALE	221.432.512
FONDURI PROPRII DE NIVEL 1	173.646.894
Capital eligibil	122.726.870
Rezerve eligibile	53.112.732
Alte deduceri din fondurile proprii de nivel 1	2.192.708
Imobilizări necorporale	1.847.478
Alte deduceri specifice României din fondurile proprii de nivel 1	345.230
FONDURI PROPRII DE NIVEL 2	47.785.618
Rezerve din reevaluare	42.194.337
Rezerva mutuala de garantare	5.591.281

La determinarea fondurilor proprii de nivel 1 se includ următoarele elemente componente:

- părțile sociale subscrise și vărsate de membrii cooperatori - 122.726.870 lei; în conformitate cu OUG nr.99/2006 aprobată și modificată prin Legea nr. 227/2007 cu modificările și completările ulterioare, capitalul social al organizațiilor cooperatiste de credit este variabil și este format din părți sociale de valoare egală;
- rezerve eligibile - 53.112.732 lei din care:
 - ✓ rezerve 53.112.732 lei din care:
 - rezerve legale 10.410.921 lei; rezervele legale se constituie anual în limita unei cote de 5% din profitul contabil înainte de deducerea impozitului pe profit;
 - rezerve statutare constituite din profitul net - 334.437 lei
 - alte rezerve constituite din profitul net - 39.344.949 lei
 - rezerva generală pentru riscul de credit determinată după deducerea impozitului pe profit (constituită din profitul net) - 3.276.164 lei;
 - ✓ rezultatul reportat reprezentând surplusul din reevaluare - 4.232.957 lei
 - ✓ rezultatul reportat din anii anteriori reprezentând pierdere (cu semnul minus) - 4.486.696 lei.

Din fondurile proprii de nivel 1 s-au efectuat următoarele deduceri:

- imobilizările necorporale - 1.847.478 lei;
- părțile sociale care urmează să fie restituite membrilor cooperatori care vor să se retragă - 345.230 lei;

La determinarea fondurilor proprii de nivel II în valoare de 47.785.618 lei se includ următoarele elemente componente:

- rezerve din reevaluare - 42.194.337 lei; rezervele din reevaluare s-au constituit în conformitate cu IAS 16 „Imobilizări corporale”;

- rezerva mutuală de garantare - 5.591.281 lei; rezerva mutuală de garantare este constituită de Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP în vederea garantării în întregime a obligațiilor băncilor cooperatiste.

Organizațiile cooperatiste trebuie să dispună de un nivel al fondurilor proprii care să se situeze în permanență la un nivel cel puțin egal cu suma cerințelor de capital de risc de credit și a cerinței de capital de risc operațional.

3.3 Adecvarea Capitalului la Riscuri

Determinarea cerințelor minime de capital se face prin abordarea standard pentru riscul de credit, riscul de credit al contrapartidei, riscul de diminuare a valorii creanței și pentru tranzacții incomplete. Aceasta presupune ca la valoarea ajustată a expunerii să se aplice coeficienții de risc corespunzător situațiilor prezentate. Expunerea inițială, înainte de aplicarea factorilor de conversie, se ajustează cu:

- ✓ provizioanele aferente expunerii inițiale rezultând expunerea netă după ajustarea cu provizioanele constituite;
- ✓ efectele de substituire ale tehnicilor de diminuare a riscului de credit, rezultând expunerea netă după ajustarea cu efectele tehnicilor de diminuare a riscului de credit.

În conformitate cu legislația națională în vigoare, organizațiile cooperatiste de credit trebuie să dispună de un nivel al capitalului pentru riscul de credit și riscul de diminuare a valorii creanței aferente întregii activități calculat prin aplicarea unui procent de 8% asupra valorii ponderate la risc a expunerilor.

Nivelul capitalului pentru riscul operațional se calculează prin aplicarea unui procent de 15% asupra bazei de calcul determinată prin utilizarea metodologiei aferente abordării de bază.

1. Cerința de capital (reglementată) pentru întreaga rețea CREDITCOOP la finele anului 2010 a fost de 54.685.423 lei, din care:
 - ✓ cerința de capital pentru riscul de credit - 38.149.483 lei
 - ✓ cerința de capital pentru riscul operațional - 16.535.940 lei

Pentru calculul cerinței de capital pentru riscul de credit se utilizează expunerile rețelei cuprinse în elementele de bilanț și elementele din afara bilanțului care includ: administrațiile centrale sau băncile centrale; instituții și instituții financiare; societăți; activitățile de tip retail; expunerile garantate cu proprietăți imobiliare; alte elemente. Expunerile se descompun în funcție de gradul de risc și de ponderile de risc aferente.

2. Cerința de capital pentru riscul de credit pentru elementele din bilanț și din afara bilanțului cuprinde cerințele de capital pe următoarele clase de expuneri potrivit abordării standard:

Clasele de expuneri potrivit abordării standard	Val. tot. neta înainte de aplic. tehnici de diminuare	Tehnici de diminuare	Val.exp. aferente perioadei după aplic. tehn. dimin.	Ponderea de risc	Valoarea expunerii ponderată la risc	Cerința de capital
Administratii centrale sau banci centrale	178.107.322	0	178.107.322	0%	0	0
Instituti	13.609	0	13.609	20%	2.722	218
Societati	22.162.679	113.244	22.049.435	100%	22.049.435	1.763.955
De tip retail	497.035.621	299.413	496.736.208	75%	372.552.156	29.804.172
Garantat cu proprietati imobiliare	2.342.827	0	2.342.827	35%	819.989	65.599
Elemente restante	31.357	0	31.357	50%	15.679	1.254
Elemente restante	107.512	1.010	106.502	100%	106.502	8.520
Elemente restante	64.636	0	64.636	150%	96.954	7.756
Alte elemente	13.363.674	0	13.777.341	0%	0	0
Alte elemente	81.225.094	0	81.225.094	100%	81.225.094	6.498.008
TOTAL CERINTA DE CAPITAL PT. RISCUL DE CREDIT	794.454.331	413.667	794.454.331		476.868.531	38.149.483

Expunerea totală care este acoperită prin garanții personale la care se aplica tehnicile de diminuare a riscului de credit, este în valoare de 413.667 lei, defalcată pe clasele de expunere în tabelul de mai sus.

Cerința de capital pentru riscul operațional este calculată conform abordării de bază.

Această abordare presupune extragerea rulajelor anuale ale conturilor aferente dobânzilor de primit și venituri asimilate, dobânzi de plătit și cheltuieli asimilate, venituri din comisioane, cheltuieli cu comisioane profitul net din operațiuni financiare, pierderea netă din operațiuni

Se iau în calcul veniturile și cheltuielile anuale (dobânzi de primit și venituri asimilate, dobânzi de plătit și cheltuieli asimilate, venituri din comisioane, cheltuieli cu comisioane, profitul net din operațiuni financiare, pierderea netă din operațiuni financiare), indicatorul relevant ca diferență dintre ele și se face media anuală a acestuia (Suma indicatorului relevant pe cei 3 ani împărțită la 3). Rezultatul obținut constituie baza de calcul a cerinței minime de capital.

Nivelul cerinței de capital pentru riscul operațional rezultă prin înmulțirea bazei de calcul cu 15%. La data de 31.12.2010 nivelul acesteia a fost de 16.535.940 lei.

Astfel, cerința minimă de capital a rețelei CREDITCOOP la data de 31.12.2010 a fost de 54.685.423 lei, rezultând un indicator de solvabilitate de 32,40%.

3.4. Metoda aplicată în vederea evaluării adecvării capitalului intern în scopul susținerii activităților curente și viitoare

Pentru evaluarea adecvării capitalului intern la riscuri, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a identificat și evaluat riscurile semnificative la care este sau poate fi expusă, respectiv:

- riscurile pentru care există cerințe de capital reglementate de Banca Națională a României, potrivit Regulamentului Băncii Naționale a României și al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 13/18/2006, cu modificările și completările ulterioare, respectiv riscul de credit și riscul operațional;
- riscuri rezultate din subestimarea riscului de credit în contextul utilizării abordării standard, sens în care a stabilit 2 indicatori de măsurare a acestor riscuri și metode pentru calculul acestora. Cei 2 indicatori analizați sunt:
 - Subestimarea pentru pierderea de nerambursare în condiții de criză,
 - Riscul rezidual aferent tehnicilor de diminuare a riscului de credit;
- riscuri pentru care determină capital intern dar utilizează și metode calitative de evaluare și diminuare (riscul de piață, riscul de lichiditate, alte riscuri). Aceste riscuri sunt luate în considerare prin crearea unui capital-tampon. Capitalul tampon se stabilește prin aplicarea unui procent de 100% asupra pierderilor așteptate aferente toleranței la riscurile de piață, de lichiditate și a celor care intră în categoria alte riscuri, respectiv riscul reputațional și riscul strategic. Facem precizarea că toleranța la risc se determină cel puțin anual și este parte a Strategiei de management al riscurilor;
- riscuri pentru care utilizează metode calitative de evaluare și diminuare.

În conformitate cu principiul proporționalității, Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a stabilit modalitatea și măsura în care riscurile semnificative sunt tratate în cadrul procesului intern de evaluare a adecvării capitalului. În acest sens banca a stabilit riscurile pentru care va determina o cerință de capital intern pentru acoperirea lor, precum și cele pentru care vor fi utilizate alte metode pentru administrarea și reducerea lor.

Riscurile pentru care organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP au determinat o cerință de capital intern în anul 2010 sunt următoarele:

- **Riscul de credit și riscul de diminuare a valorii creanței aferente întregii activități, cu excepția operațiunilor din portofoliul de tranzacționare.** Pentru această categorie de risc cerința de capital s-a determinat astfel:
 - în conformitate cu Regulamentul BNR - CNVM nr. 14/19/2006 privind tratamentul riscului de credit pentru instituțiile de credit și firmele de investiții potrivit abordării standard, cu modificările și completările ulterioare,

- prin cuantificarea a 2 riscuri suplimentare, respectiv ”Subestimarea pentru pierderea de nerambursare în condiții de criză” și ”Riscul rezidual aferent tehnicilor de diminuare a riscului de credit”, rezultate din subestimarea riscului de credit în contextul utilizării abordării standard și acoperirea lor cu capital în proporție de 100%;
- **Riscul operațional aferent întregii activități.** Pentru această categorie de risc cerința de capital pentru anul 2010 s-a determinat în conformitate cu prevederile Regulamentului BNR-CNVM nr. 24/29/2006 privind determinarea cerințelor minime de capital ale instituțiilor de credit și ale firmelor de investiții pentru riscul operațional. Menționăm că pentru această categorie de risc Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP nu a considerat necesar a se calcula intern capital suplimentar și a optat pentru utilizarea unor metode calitative pentru administrarea și reducerea lui, metode prevăzute în metodologia de administrare a riscului operațional.
- **Riscul de lichiditate, riscul de rată a dobânzii din afara portofoliului de tranzacționare, riscul reputațional.** Pentru aceste categorii de risc s-a stabilit o cerință internă de capital denumită ”capital tampon” care se determină prin aplicarea unui procent de 100% asupra pierderilor așteptate aferente toleranței la risc determinată pentru fiecare din riscurile menționate (Riscul de lichiditate, riscul de rată a dobânzii din afara portofoliului de tranzacționare și riscul reputațional). Pentru toate aceste categorii de risc Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP a utilizat în anul 2010 și utilizează în continuare și metode calitative pentru administrarea și reducerea lor, metode prevăzute în metodologiile de administrare a riscului de lichiditate, a riscului de piață și în metodologia altor riscuri în care este inclus riscul reputațional.

Pentru celelalte tipuri de riscuri (riscul de concentrare, riscul strategic, risc legal etc.) organizațiile cooperatiste de credit din rețeaua CREDITCOOP au utilizat metode calitative de evaluare și diminuare în anul 2010, metode prevăzute în metodologiile de administrare a riscurilor enumerate în capitolul 1 al prezentului raport.

4. Precizări finale

Prezentul raport a fost întocmit în vederea respectării cerințelor stipulate la Art. 221 alin. 1 din Regulamentul 18/2009 privind cadrul de administrare a activității instituțiilor de credit, procesul intern de evaluare a adecvării capitalului la riscuri și condițiile de externalizare a activităților acestora, cu modificările și completările ulterioare.

**Președintele Consiliului de Administrație,
Adrian Morar**